

Не стерти

Ярослав Левченко

Сад у білій імлі — мов старий у тумані,
все стоїть і мовчить, ніби пам'ять стомилась.
Той, чий не судилось діждать весни ранньої,
ще питав: "Ви чиї?", — а в окрузі змінилось.
І тепер тільки сад, тільки холод алей,
та гілля, наче пальці, дряпає небо в імлі.

Пам'ятаєш той березень над Дніпром?
Броньований гуркіт, мов лютий зіпсований двигун.
І люди — стіною, і стяг над чолом,
і площі, де страх захлинався в свій власний свистун.
А в обличчя летіло їм, миротворцям на зустріч,
світло-шумове, наче відповідь на спасіть.

Потім — гайки до дна, по табличках — новий голова
Комунальні машини з триколірною мордой
повзли по дворах, ніби хвороба й алергія.
І в підвалах шукали активних, не тих,
і ламали їм пальці за правду й за хрест на плащах.

Зв'язок впав, як птах, що не знав, де земля.

Банкомати мовчали, аптеки стояли, як глухі.
У магазинах — пайок, на полицях — брехня,
а на стінах — імперія, дешева, облуплена, зла і суха.
І в чергах за "гумкою" люди гріли долоні
в тих сльозах, що давно вже солоні, як страх.

Не хотіли паспортів, не горіли в строю,
не хрестилися в їхній паперовій тюрмі.
Та сусіди сміялись у спину твою:
"Референдум? То вибір! То шлях до расії!"
А по Дніпру йшли чутки, як обстріл короткий і рваний,
і кожна з них пахла вже не новою — війною.

Аж прийшла їхня слава — велика евакуація:
руській мір вивозили в крадених фурах.
Залишили блокпости, сміття й ілюстрації
до книжок про імперії, що гниють на мурах.
Залишили страх, намул і сирі підвали,
де їхня турбота ще довго стояла в кістках.

І коли наші вийшли — без пафосу, без феєрверків,
їх зустріли не квіти, а втомлені очі старих.
Без промов. Без салютів. Без імперських ярликів.
Лиш Херсон, що навчився мовчати і бути живим.
І повітря було, як після довгої скрути:
не святкове — але вже не чуже.

І ось вам іронія, любі визволителі,
що спасали нас світлом у чорних мішках:
ви так дбали, що банки мовчали, як свідки,
аптеки — як морги, а хліб — як сухий абзац.
Ви так берегли нас від неправильних думок,
що заклеїли місто струпами з ваших освобод.

Розкажіть, як ви вчили нас жити без світла,
без карток, без грошей, без прав і без дня.
Як ви "мир принесли", де лиш тиша прогнила,
і "порядок" залишили — як попіл, як бруд, як гниля.
Як ви "захищали" від "нациків страшних",
обмотавши людину пакетом і вкинувши в підвал.

Як любили Херсон — до порожніх домівок,
до вкрадених кавунів, унітазів, дверей і єнота.
Як несли цивілізацію в кришталевих фурах,
а везли з собою лиш бруд і ганьбу з коридорів,
і втікали так швидко, що навіть ваш "міф"
не встиг прикріпити до втечі красивий штандарт.

Бо окупація вчить не словам, а фактам без гриму,
де брехня розсипається швидше за перший же сніг.
І все крихке, що трималось на страху і диму,
не витримує часу — і падає до ніг.
І всі їхні "наративи", зшиті грубо і втомлено,
виглядають тепер, як погано зіграний міф.

А Херсон — не у вас. Не в печатках. Не в формі.
Не в тимчасових порядках, що тримаються в ніч.
Він поза цією грою в захоплення нормами,
де історія завжди ставить останню з речей.
І як би там далі не правили чужі сценарії —
Херсон — вільний! І цього не стерти!
Херсон — вільний! І цього не стерти!